

AANVRAAG UITBREIDING ZUIDPIER HAVEN BONAIRE

Toelichting gecombineerde aanvraag Bouw, Water en Milieu

22 JANUARI 2018

Contactpersoon

LICIA JASPERSE
Adviseur Milieu en Vergunningen

Arcadis Nederland B.V.
Postbus 1018
5200 BA 's-
Hertogenbosch
Nederland

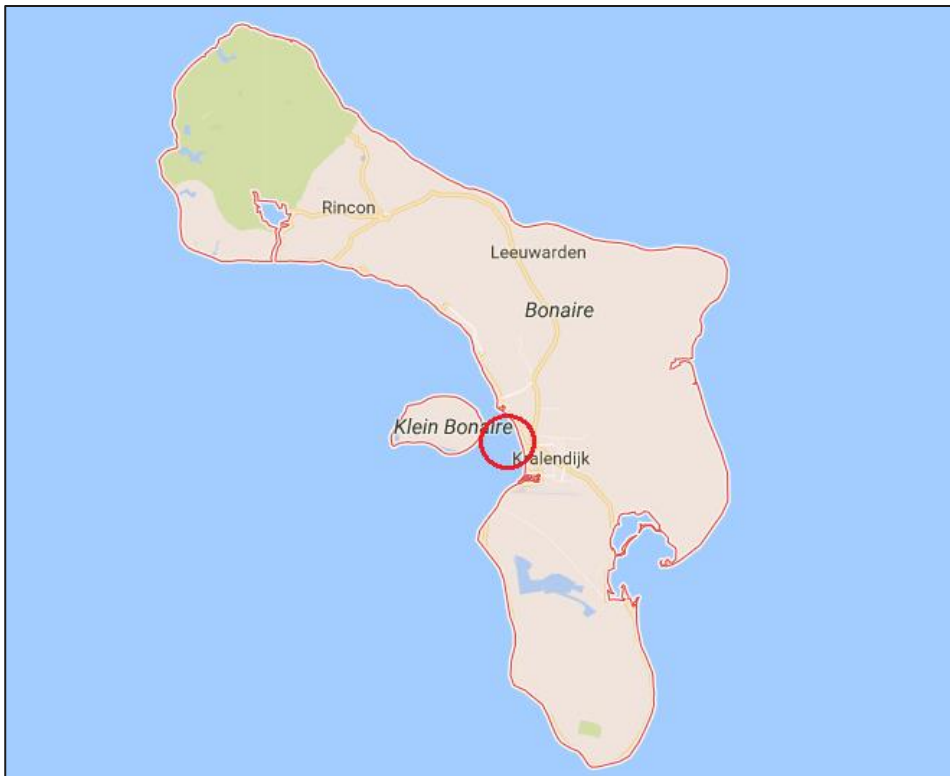
INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Gegevens aanvrager en Bevoegd Gezag	5
2	TOETSINGSKADER	6
2.1	Wet Maritiem Beheer BES	6
2.2	Eilandverordening Natuurbeheer Bonaire (EVNB)	7
2.3	Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire	7
2.4	Bouw- en Woningverordening	7
2.5	Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire	8
3	BESCHRIJVING SCOPE	10
3.1	Werkzaamheden aanleg	11
3.2	Werkzaamheden beheer en onderhoud	12
4	RELEVANTE OMGEVINGSASPECTEN	14
4.1	Flora en fauna	14
4.2	Veiligheid	14
4.3	Brandveiligheid	15
4.4	Archeologie	15
4.5	MER	15
4.6	Stakeholders - communicatie	16
4.7	Overig	16
5	BIJLAGEN	17

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het eiland Bonaire is voor de import van vrijwel alle goederen afhankelijk van de havenfaciliteiten in Kralendijk. Ook vormen deze faciliteiten het aanlandingspunt voor de cruisevaart die een belangrijke bron van inkomsten vormt voor het eiland. De huidige pieren zijn aangelegd in de periode tussen circa 1940 en 1975 en zijn zowel functioneel als technisch sterk verouderd. Er is bovendien weinig onderhoud gepleegd waardoor de technische staat slecht is. Er bestaat gegronde zorg dat de cruisemaatschappijen Bonaire niet meer willen aandoen gezien de huidige (veiligheid)situatie.

Figuur 1 Eiland Bonaire; de rode cirkel geeft de locatie van het plangebied weer.

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) wil daarom op korte termijn spoedreparaties en herstellingen uitvoeren aan en onder de pieren om de komende jaren de veiligheid van de haven van Bonaire te garanderen.

Tevens wil men het afmeren van cruiseschepen beter accommoderen door de zuidpier te verlengen. Met de uitbreiding van deze pier worden de 'fenderbelastingen' door grote schepen niet meer volledig op de bestaande constructie afgedragen, waardoor de uitbreiding onderdeel uitmaakt van het noodherstel van de pieren in Kralendijk, Bonaire. Bovendien kunnen hierdoor de cruiseschepen meer deuren openen waardoor het grote aantal passagiers, veiliger, sneller en soepeler van boord kunnen gaan. Het gaat om een verlenging van 40 meter. Deze steigerverlenging vervangt de vergunde afmeerpalen (dolphins), die dan ook niet gebouwd zullen worden. De kenmerken van de vergunningen horende bij de dolphins zijn RWS-2017/21537 (19-05-2017) op grond van de Wet maritiem beheer BES en 2017012715 (08-12-2017) op grond van de Bouw- en Woningverordening Bonaire en het ROB.

Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden dienen diverse vergunningen te worden aangevraagd. Dit rapport bevat de onderbouwing op het gebied van bouw, water en natuur ten behoeve van de gecombineerde vergunningaanvragen voor de Wet Maritiem beheer BES, de Eilandsverordening Natuurbeheer Bonaire (EVNB), het Eilandsbesluit Onderwaterpark Bonaire en de Bouw- en Woningverordening. Deze aanvraag ziet niet toe op de in gebruik name van de nieuwe pier, maar op de aanleg- en onderhoudswerkzaamheden. Deze werkzaamheden worden verderop besproken.

Hoofdstuk 1 bevat naast deze inleiding de gegevens van de aanvrager en het Bevoegd Gezag. In hoofdstuk 2 wordt het toetsingskader besproken. In hoofdstuk 3 wordt de scope van de werkzaamheden beschreven

en wordt de planning van het project toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de mogelijke effecten op omgevingsaspecten toegelicht. Tot slot zijn in hoofdstuk 5 de bijlagen toegevoegd.

1.2 Gegevens aanvrager en Bevoegd Gezag

In onderstaande tabellen zijn de gegevens van de aanvrager en het Bevoegd Gezag opgenomen.

Tabel 1 Gegevens aanvrager

Gegevens aanvrager	
Naam aanvrager	Openbaar Lichaam Bonaire
t.b.v.	Nell Emerenciana
Postadres	Plasa Reina Wilhelmina 1, Kralendijk
Plaats	Bonaire
Telefoon	+599 717 5330
E-mailadres	Lionell.emerenciana@bonairegov.com

Tabel 2 Gegevens Bevoegd gezag het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat - Rijkswaterstaat

Gegevens Bevoegd gezag	
Naam Bevoegd Gezag	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat – Rijkswaterstaat Zee en Delta
Postadres	Postbus 556, 3000 AN
Plaats	Rotterdam
Contactpersoon	Ed Erdtsieck
Telefoon	+31 (0)6 539 18 016
E-mailadres	Eddy.erdtsieck@rws.nl

Tabel 3 Gegevens Bevoegd gezag Eilandraad Bonaire

Gegevens Bevoegd gezag Eilandraad Bonaire	
Naam Bevoegd Gezag	Openbaar Lichaam Bonaire
Postadres	Plasa Reina Wilhelmina 1, Kralendijk
Plaats	Bonaire

2 TOETSINGSKADER

Dit rapport bevat de onderbouwing op het gebied van bouw, water en milieu ten behoeve van de gecombineerde vergunningaanvragen voor de Wet Maritiem beheer BES, de Eilandsverordening Natuurbeheer Bonaire (EVNB), het Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire en het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire. De werkzaamheden zijn dan ook getoetst aan die wetten en procedures. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is tevens een bouwvergunning noodzakelijk. De verplichting voor het bouwen van pieren en dergelijke komt voort uit artikel 28 van het Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire en de Bouw- en Woningverordening. Het voorgenomen initiatief is ook getoetst aan het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB). Vanwege de verplichting tot een bouwvergunning is een aanlegvergunning niet meer noodzakelijk. Dit wordt beschreven in paragraaf 2.5.

2.1 Wet Maritiem Beheer BES

In het kader van de Wet Maritiem Beheer is de activiteit 'het hebben of aanleggen van bouwwerken in de zee' vergunning plichtig op basis van artikel 20, lid 1 en artikel 21:

Artikel 20

1. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning van de beheerder, bouwwerken te hebben, aan te leggen of te doen aanleggen in of op de bodem van de territoriale zee of de exclusieve economische zone.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing op landaanwinning en op werkzaamheden die een verandering van het niveau of van de gesteldheid van de zeebodem tot gevolg hebben.

Artikel 21

1. Bij de beoordeling van de aanvraag voor een vergunning als bedoeld in artikel 20, eerste lid, worden de effecten van de aanleg en het gebruik van het voorgenomen bouwwerk op het mariene milieu, de natuur, de veiligheid van de scheepvaart en het maritiem archeologisch erfgoed uitdrukkelijk in overweging genomen.
2. Een aanvraag wordt bekendgemaakt in twee dagbladen die verschijnen in het betrokken openbaar lichaam.
3. De beoordeling, bedoeld in het eerste lid, geschiedt in overeenstemming met Onze Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Onze Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Onze Minister van Financiën. Indien de beheerder een bestuurscollege is, dan draagt Onze Minister van Verkeer en Waterstaat zorg voor de noodzakelijke afstemming.
4. Indien het voor de beoordeling van de aanvraag noodzakelijk is onderzoek te verrichten, dan zijn de kosten hiervan, onverminderd artikel 10, voor rekening van de aanvrager.
5. Een vergunning wordt geweigerd, indien één of meer belangen, genoemd in het eerste lid, op onoverkomelijke wijze in het gedrang zouden komen door verlening van de vergunning.
6. Aan een vergunning kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden in het belang van de veiligheid van de scheepvaart en de bescherming van het mariene milieu, de natuur en het maritiem archeologisch erfgoed.
7. Een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd, indien:
 - De voor de beoordeling van de aanvraag verstrekte gegevens zodanig onjuist of onvolledig blijken te zijn, dat op de aanvraag een andere beslissing zou zijn genomen indien bij de beoordeling daarvan de juiste gegevens bekend waren geweest;
 - Geen gebruik wordt gemaakt van de vergunning binnen een daarin te stellen termijn;
 - In verband met veranderde wetgeving, wijziging van omstandigheden of gewijzigde inzichten de bescherming van de belangen, genoemd in het eerste lid, zwaarder wegen dan het belang van de vergunninghouder bij een ongewijzigde vergunning.
8. Een vergunning is niet overdraagbaar.

Het bevoegd gezag voor deze wet is het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

2.2 Eilandverordening Natuurbeheer Bonaire (EVNB)

In het kader van de Eilandverordening Natuurbeheer Bonaire is de activiteit 'het verlengen van de zuidpier' vergunning plichtig op basis van artikel 16, lid 1:

Artikel 16

1. Het is verboden bij Eilandsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen activiteiten, die ernstige nadelige gevolgen kunnen hebben voor de natuur of de natuurwaarden van het eilandgebied, of die het landschap in ernstige mate kunnen ontsieren, zonder vergunning van het bestuurscollege te ondernemen.
2. De aanvraag van een vergunning als bedoeld in het eerste lid gaat vergezeld van een milieueffectrapport, dat is opgesteld in overeenstemming met de procedure zoals vastgesteld in het Eilandsbesluit bedoeld in het eerste lid en voldoet aan de in dat besluit vastgestelde vereisten omtrent de inhoud van het rapport.
3. Het bestuurscollege hoort de eilandelijke commissie alvorens een besluit als bedoeld in het eerste lid vast te stellen.

Het bevoegd gezag voor deze verordening is het Openbaar Lichaam Bonaire.

2.3 Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire

In het kader van het Eilandsbesluit onderwaterpark Bonaire is de activiteit 'bouwen van pieren en dergelijke' vergunning plichtig op basis van artikel 28, 29, 30 en 31:

Artikel 28

Het is verboden zonder vergunning van het bestuurscollege in, op of boven het onderwaterpark pieren, trappen, ladders, overhangende constructies, platforms, drijvende steigers of andere bouwwerken aan te leggen.

Artikel 29

Het verbod in artikel 28 geldt tevens voor de uitbreiding, de renovatie en het groot onderhoud van de in dat artikel genoemde constructies.

Artikel 30

Een vergunning als bedoeld in artikel 28 wordt slechts verleend voor de aanleg van een pier die door middel van geheide pijlers met de ondergrond verbonden dan wel verankerd is.

Artikel 31

Vergunningen als bedoeld in artikel 28 worden slechts verleend voor pieren gelegen aan de westkust van Bonaire in het gebied tussen Punt'i Waya of Poort van Hato (GPS-coördinaten: 12°10'53.13"N - 68°17'38,51"W) en Punt Vierkant (GPS-coördinaten: 12°6'42.96"N - 68°17'47.10"W).

Artikel 32

De aanleg van pieren of steigers is niet toegestaan tenzij deze noodzakelijk is voor de uitoefening van een als zodanig geregistreerd duikbedrijf, scheepsbouw- en reparatiebedrijf en havenbedrijf of voor het uitvoeren van beheerstaken door de beheerder of als openbare voorziening in beheer van het eilandgebied.

Artikel 33

Voor het gebruik van de in artikel 28 genoemde constructies wordt van de vergunninghouder of diens rechtsopvolger een gebruiksvergoeding geheven als vermeld in Annex I van dit besluit.

Het bevoegd gezag voor deze verordening is het Openbaar Lichaam Bonaire.

2.4 Bouw- en Woningverordening

Vanuit de Bouw- en Woningverordening is het uitbreiden van de zuidpier bouwvergunning plichtig op basis van artikel 7:

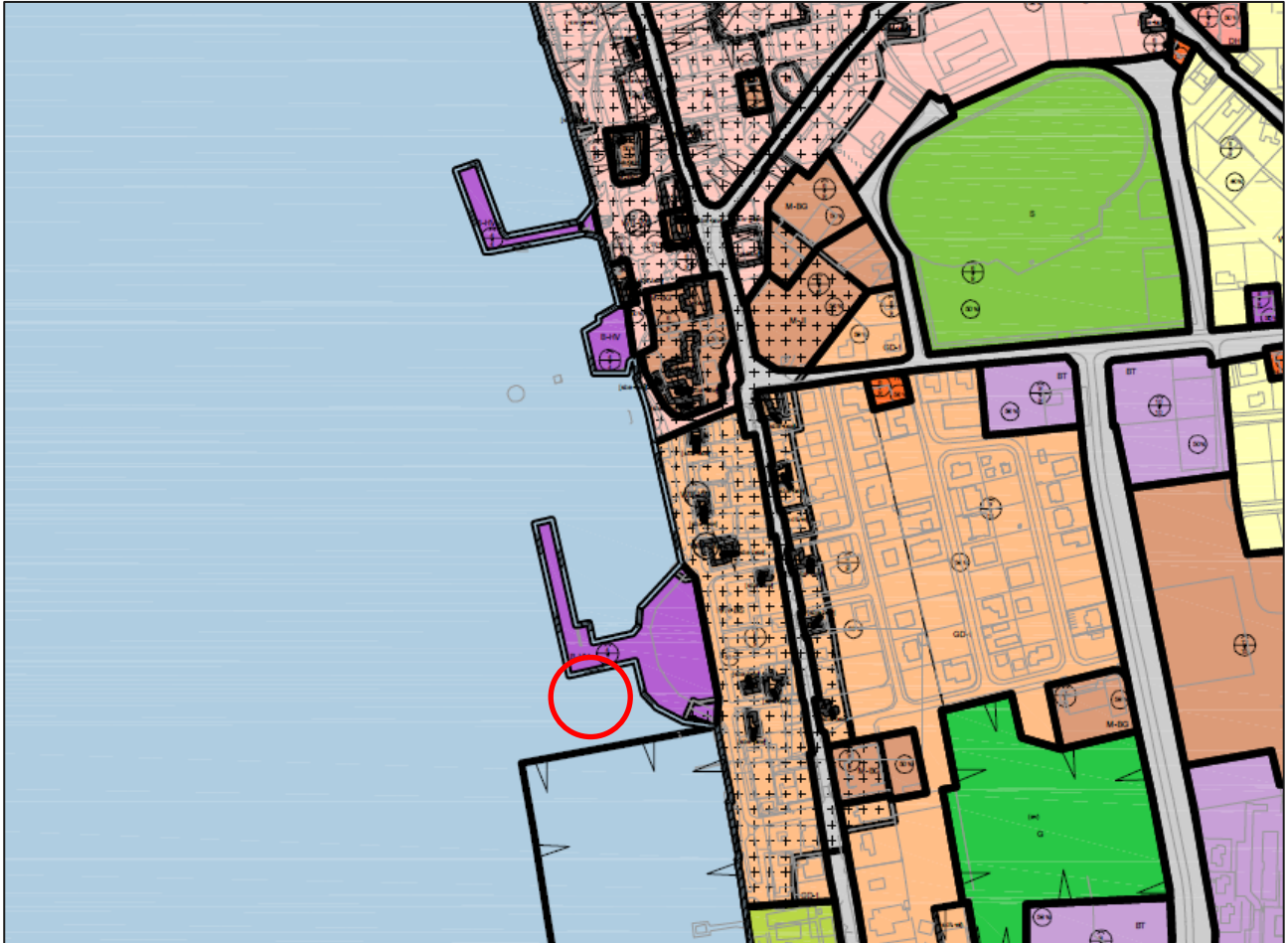
Artikel 7

Het is verboden een gebouw op te richten, voor een gedeelte te vernieuwen of als eigenaar te laten oprichten of voor een gedeelte te laten vernieuwen:

- a. zonder inachtneming van de voorschriften, gesteld bij of krachtens deze verordening;
- b. zonder bouwvergunning, tenzij artikel 10 of § 5 dezer verordening van toepassing is;
- c. afwijking van het bepaalde in de bouwvergunning, behoudens nadere goedkeuring.

2.5 Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire

De locatie waar de zuidpier wordt uitgebreid bevindt zich in de bestemming 'Water - Marinepark' van het Ruimtelijke Ontwikkelingsplan Bonaire (vastgesteld op 8 oktober 2010).

Figuur 2 Uitsnede kaart Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Bonaire (ROB). De rode cirkel geeft globaal de locatie aan waar de pier wordt uitgebreid. Lichtblauw weergeeft de bestemming Water – Marinepark.

In het ROB zijn de volgende regels opgenomen met betrekking tot de bestemming Water – Marinepark:

Artikel 48: Water – Marinepark

48.1 Bestemmingsomschrijving

1. De gronden met de bestemming 'Water - Marinepark' zijn bestemd voor het behoud, het herstel, de ontwikkeling en het beheer van landschappelijke, natuurlijke en ecologische waarden in het algemeen en het koraalrif in het bijzonder;
2. Ter plaatse van de aanduiding 'jachthaven' zijn de gronden tevens bestemd voor jachthavens en de hierbij behorende gebouwen en terreinen;
3. Binnen de bestemming zijn ook recreatieve activiteiten toegestaan, mits deze ondergeschikt zijn aan de landschappelijke, natuurlijke en ecologie functie en waarden en de waarden en kwaliteiten van het koraalrif niet aantasten. De recreatieve activiteiten beperken zich tot zwemmen, snorkelen, duiken, varen, vissen en surfen.

48.2. Bouwvoorschriften

Op de gronden met de bestemming 'Water - Marinepark ' mogen alleen steigers worden gebouwd tot een bouwhoogte van maximaal 1 meter.

48.3. Aanlegvergunning

48.3.1. Activiteiten

Sommige activiteiten mogen, gelet op de aanwezige waarden en kwaliteiten, niet worden verricht zonder vergunning van het Bestuurscollege. Het betreft hier de volgende activiteiten:

- d. het verrichten van werkzaamheden die gevolgen kunnen hebben voor de waterhuishouding en de kwaliteit van het water;
- e. het aanleggen van vlonders en steigers voor zover deze niet bouwvergunningsplichtig zijn.

48.3.2. Voorwaarden

Het Bestuurscollege kan deze vergunning alleen verlenen als de waterbergingsfunctie en de natuurlijke en ecologische waarden van het gebied, alsmede die van het koraalrif niet worden aangetast.

48.3.3. Normaal onderhoud

Voor het verrichten van normaal onderhoud is geen aanlegvergunning nodig.

48.4. Gebruiksvoorschrift

Het is verboden de gebouwen, bouwwerken geen gebouwen zijnde en terreinen te gebruiken of te laten gebruiken in strijd met de bestemming en de voorschriften. Het Bestuurscollege kan op verzoek vrijstelling van dit verbod verlenen indien er geen dringende reden is het meest doelmatig gebruik te beperken.

48.5. Specifieke gebruiksvoorschriften

- a. Ter bescherming van de aanwezige waarden en kwaliteiten van het koraalrif is het verboden te duiken, te zwemmen en te snorkelen ter plaatse van de aanduiding 'niet duiken, zwemmen en snorkelen';
- b. Ter bescherming van de aanwezige waarden en kwaliteiten van het koraalrif is het verboden te vissen ter plaatse van de aanduiding 'niet vissen'.

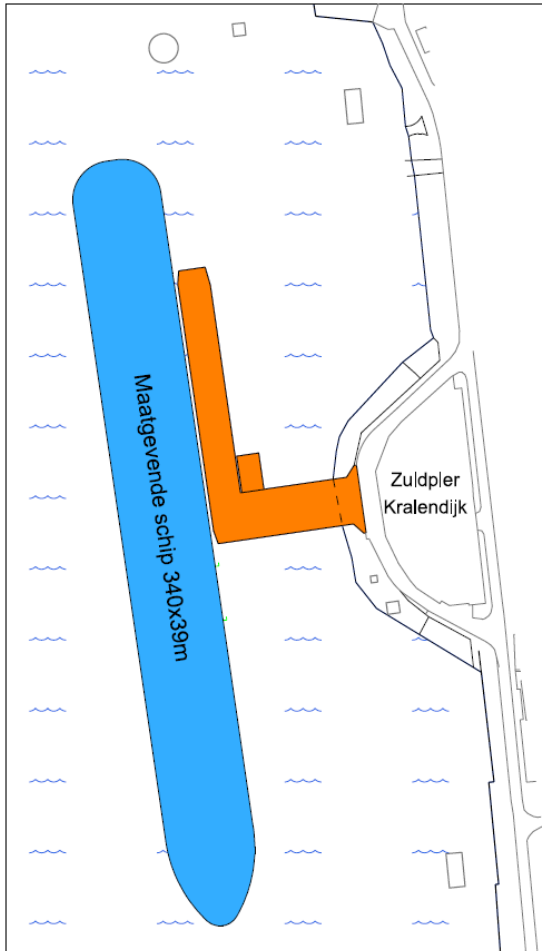
Toetsing

Op basis van artikel 48.3.1.b is er geen aanlegvergunning vereist voor het aanleggen van de uitbreiding van de zuidpier omdat de werkzaamheden bouwvergunningsplichtig zijn.

3 BESCHRIJVING SCOPE

In de huidige situatie zijn er te Kralendijk een aantal faciliteiten aanwezig om schepen af te meren om lading en passagiers aan land te kunnen brengen. Deze faciliteiten bestaan uit twee steigers, de Noord- en de Zuidpier, met daartussen een kleine kade (RoRo faciliteit), de Middenpier. Rondom deze constructies zijn nog een aantal mooring- en breasting dolphins aanwezig waarop trossen kunnen worden geplaatst. Alle constructies bestaan uit stalen en betonnen elementen. Bij de overgang van water op land zijn stortstenen glooiingen en betonnen keermuren aanwezig. Op de steigers en de dolphins zijn verder afmeervoorzieningen zoals fendering, bolders, quick release hooks en dergelijke aanwezig.

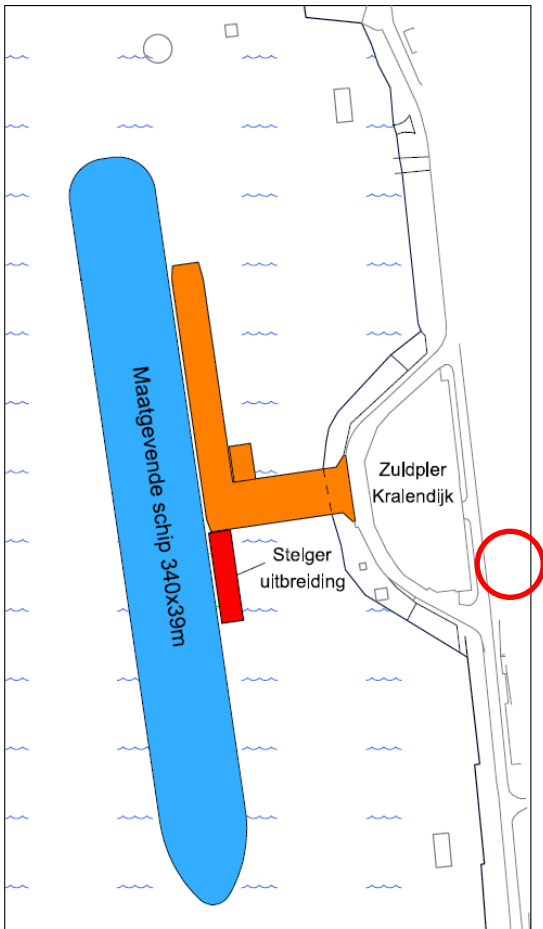
In figuur 3 is een afbeelding opgenomen met daarop een overzicht van de huidige situatie.

Figuur 3 Overzicht bestaande situatie (nautisch niet veilig, voor cruiseschepen oncomfortabel)

Zowel in het verleden als in de huidige situatie is er weinig tot geen onderhoud gepleegd. Dit heeft er in geresulteerd dat de huidige technische staat bijzonder slecht is en per direct maatregelen benodigd zijn om de veiligheid te kunnen blijven garanderen. Ook is er door de jaren heen gebleken dat het formaat van de cruise schepen steeds groter wordt. De huidige pieren zijn hier in de beginsel niet op uitgelegd. Om het afmeren op een nautisch veilige wijze te kunnen laten plaats vinden en de pieren deels te ontzien van het opnemen van de volledige afmeerenergie (en de daaruit voortkomende schadevorming) is de wens om aan de zuidzijde van de Zuidpier de pier uit te verlengen. Door deze steigerverlenging vervallen de eerder verleende en nog niet gebouwde Dolphins. Het belangrijkste oogmerk van de verlenging is het uit- en instappen van passagiers veiliger en efficiënter te laten verlopen doordat er meer deuren van het schip geopend kunnen worden. De aanleg van deze verlenging van de pier maakt onderdeel uit van het noodherstelplan voor de haven in Kralendijk, Bonaire.

In figuur 4 is met rood indicatief de locatie aangegeven waar de pier wordt verlengd (zie de bouwtekening in de bijlage voor de exacte aanleglocatie):

Figuur 4 Locatie uitbreiding zuidpier (nautisch veilig, voor cruiseschepen comfortabel)

Coördinaten uitbreiding (indicatief):

- 12.146312N, -68.277220W

De scope van de werkzaamheden waarop deze vergunningsaanvraag van toepassing is, bestaat uit de volgende twee onderdelen:

1. De werkzaamheden tijdens het aanleggen van de uitbreiding van de pier;
2. De werkzaamheden tijdens beheer en onderhoud van uitgebreide pier.

Deze aanvraag betreft dan ook het oprichten van een uitbreiding van de zuidpier en het beheer en onderhoud hiervoor. Het betreft hier dus niet het in gebruik nemen van de pier.

De werkzaamheden van het oprichten van de pier en van beheer en onderhoud worden in onderstaande paragrafen nader toegelicht.

3.1 Werkzaamheden aanleg

Activiteiten

Het oprichten van de uitbreiding van de pier bestaat op hoofdlijnen uit de volgende activiteiten:

- a. Plaatsen stalen buispalen
- b. Aanbrengen anodes (kathodische bescherming)
- c. Aanbrengen betonnen prop in de paalkoppen
- d. Plaatsen prefab betonnen balken
- e. Plaatsen prefab vloerplaten
- f. Aanbrengen wapening, ankers fenderconstructie en stellen bolderankers
- g. Aanbrengen van een kistconstructie voor het storten van beton

- h. Storten beton en afwerken
- i. Aanbrengen bolders en fendersysteem

Materialen

Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden worden onder andere de volgende materialen gebruikt:

- Snijbrander
- Drijvend ponton
- Hei/trilstelling
- Kraan
- Aggregaat voor continue stroomvoorziening
- Timmermansgereedschap
- Betonmixer met betonpomp
- Diverse elektrische gereedschappen t.b.v. verwerken van de wapening en het beton
- Lasapparatuur
- Diamantzaag

Uitvoering

Alle herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd in een volledig operationele haven. Er zijn tijdens de uitvoering dus geen beperkingen of hinder voor het scheepsverkeer. Indien nodig worden er alternatieven voor het scheepsverkeer geboden om te kunnen afmeren dan wel losmaken en wegvaren.

De werkzaamheden worden zo uitgevoerd dat vervuiling in het water zoveel mogelijk wordt voorkomen. Dit wordt uitgevoerd door onder andere het plaatsen van een bak of barge nabij het object waaraan gewerkt wordt. Verder wordt het dek zelf met prefab balk- en vloerelementen aangebracht waarop een toplaag wordt gestort. Alles onder water wordt hierdoor minimaal verstoord.

Planning

De werkzaamheden voor de aanleg van de afmeerpalen lopen parallel aan de herstelwerkzaamheden van de Midden- en Zuidpier. De voorlopige planning is als volgt:

- Start uitvoering aanlegwerkzaamheden verlenging pier: mei 2018
- Eind uitvoering aanlegwerkzaamheden: oktober 2018

De exacte begin- en einddatum voor de uitvoering van de werkzaamheden worden t.z.t. bekend.

3.2 Werkzaamheden beheer en onderhoud

Activiteiten

Het beheer en onderhoud zal zich hoofdzakelijk beperken tot inspecties, monitoring en het uitvoeren van kleine reparaties van gebruikersschade. Onder inspecties en monitoring wordt het volgende verstaan:

- Inspectie boven water.
Dit is een visuele inspectie van de pieren met alle daarbij horende zaken. De bovenzijde wordt hierbij lopend geïnspecteerd. De onderzijde door middel van een klein vletje. Inspectie op schade en missende onderdelen.
- Inspectie onder water.
Dit is een visuele inspectie met duikers. Inspectie op schade en missende onderdelen.

De kleine reparaties zijn:

- Reparaties aan de schade aan het beton. Deze reparaties zijn eenvoudig uit te voeren zonder het gevaar van mors.
- Eventueel vervanging van bolders (eenvoudig uit te voeren door het toepassen van boutverbindingen)
- Eventueel vervanging fenderonderdelen als gevolg van verregaande gebruikersschade

Bovenstaand onderhoud wordt uitgevoerd door de beheerder van de Pieren, en die is daarmee hiervoor verantwoordelijk. De werkzaamheden worden dan ook in de planning van de beheerder meegenomen.

Materialen

Voor het uitvoeren van deze werkzaamheden worden onder andere de volgende materialen gebruikt:

- Vlet
- Kistwerk
- Ponton of schip met kraan
- Aggregaat voor continue stroomvoorziening
- Timmermansgereedschap
- Divers elektrisch gereedschap
- Hogedrukspuit om schoon te maken
- Lasapparatuur

Uitvoering

Alle herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd in een volledig operationele haven. Er zijn tijdens de uitvoering dus geen beperkingen of hinder voor het scheepvaartverkeer. Indien nodig worden er alternatieven voor het scheepvaartverkeer geboden om aan te meren.

De uitvoering van de werkzaamheden wordt in nauw overleg met de Havenmeester afgestemd.

De werkzaamheden worden zo uitgevoerd dat vervuiling in het water zoveel mogelijk wordt tegengegaan. Dit wordt uitgevoerd door onder andere het plaatsen van een bak of barge nabij het object waaraan gewerkt wordt.

Planning

Naar verwachting zullen de inspecties boven water één keer per jaar plaatsvinden over een termijn van 10 jaar. Daarnaast zullen de kleine reparaties, zoals hierboven beschreven, één keer per 5 jaar plaatsvinden.

4 RELEVANTE OMGEVINGSASPECTEN

In dit hoofdstuk worden de werkzaamheden van de aanleg en het onderhoud getoetst aan diverse omgevingsaspecten. Per aspect is beschreven wat de mogelijke effecten zijn van de werkzaamheden.

4.1 Flora en fauna

Er is een toetsing uitgevoerd voor de voorgestelde werkzaamheden om de effecten om flora en fauna te bepalen. Deze toetsing is uitgewerkt in het kader van de Verordening Marien Milieu, het Eilandsbesluit Bonaire en de Wet Maritiem Beheer BES. In het rapport wordt geconcludeerd dat de volgende effecten niet kunnen worden uitgesloten:

- Verstoring door onderwatergeluid en trillingen (haaiachtigen en andere zeevissen);
- Beschadiging en/of doden van bodem of hard-substraat gebonden soorten (roze vleugelhoorn, kreeften en koraalachtigen);

Dat is in strijd met Artikel 2, 3, 6, 7 en 8 van de Verordening Marien Milieu, Artikel 7, 8 en 11 van het Eilandsbesluit Natuurbeheer Bonaire en Artikel 21 van de Wet Maritiem beheer BES. Voor deze strijdigheden dienen vergunningen in het kader van zowel de Verordening Marien Milieu, het Eilandsbesluit Natuurbeheer Bonaire en de Wet Maritiem beheer BES aangevraagd te worden.

Om de effecten toch zoveel mogelijk te voorkomen of tot een minimum te beperken worden de volgende maatregelen toegepast:

3. Tijdens werkzaamheden waar vermoedelijk afval of anderzijds vervuilende stoffen in het water terecht kunnen komen, dient er zorgvuldig gewerkt te worden om dit te voorkomen door waar mogelijk technieken te gebruiken waar geen vervuilende stoffen bij vrijkomen en afval op te vangen door een bak of barge onder de werkzaamheden te plaatsen. Daarnaast wordt er een drijfponton of boot geplaatst onder de werkzaamheden om eventueel afval op te vangen voor het te water kan gaan.
4. De werkzaamheden zullen in een zo kort mogelijk tijdsbestek uitgevoerd worden om langdurige verstoring te voorkomen en herstel te bevorderen.
5. Te allen tijde zal kalm te werk worden gegaan om verstoring te voorkomen, dit houdt in dat de bodem niet meer verstoord zal worden dan strikt noodzakelijk, geluid producerende machines zullen indien mogelijk langzaam opgestart worden, beweging van en naar de werkplaats zal niet met een hogere snelheid gebeuren dan de gemiddelde snelheid van schepen in het gebied.

Daarnaast worden de volgende maatregelen aangeraden:

1. Voor de werkzaamheden een veldonderzoek naar aanwezige beschermde soorten uitvoeren en de uitkomst van het onderzoek laten beoordelen door een marien ecoloog of bioloog op de aanwezigheid van beschermde soorten en mogelijkheden hier mee om te gaan.
2. Indien mogelijk dienen aanwezige beschermde soorten uit het gebied verwijderd te worden voor aanvang van de werkzaamheden, het gaat hier om de minder mobiele soorten zoals de roze vleugelhoorn en koraalsoorten (als beschreven in Engel, 2017) maar ook de aanwezige kreeften.
3. Indien mogelijk dienen verblijfplaatsen van koraalachtigen in de vorm van harde structuren niet verwijderd te worden uit het water maar voor de werkzaamheden te worden verplaatst naar een andere geschikte locatie (als beschreven in Engel, 2017).

Bovenstaande maatregelen beperken de negatieve effecten op de natuur tot een minimum. De vergunningen dienen wel aangevraagd te worden omdat de handelingen als genoemd in de kaders binnen de begrenzing van beschermde gebieden plaatsvinden.

Zie voor de volledige toetsing bijlage 7.

4.2 Veiligheid

Met betrekking tot veiligheid zijn de volgende stakeholdergroepen het meest relevant: de scheepvaart en de mensen die zich op de pieren bevinden. Met name in het cruise seizoen (november tot en met april) bevinden een groot aantal cruiseschepen en mensen in het plangebied. Er wordt daarom gewerkt in het laagseizoen

van het cruiseseizoen. De Zuidpier wordt door de havenmeester in mei vrijgehouden van cruiseschepen. De Noordpier biedt dan voldoende capaciteit voor de te verwachten cruiseschepen. Incidenteel kan in de periode van juni tot eind september noodzaak tot gebruik van de Zuidpier ontstaan. In dat geval zullen de werkzaamheden zodanig door de aannemer worden beperkt en afgeschermd dat er geen gevaar voor de cruisetouristen ontstaat.

De werken worden gefaseerd uitgevoerd waarbij allereerst de Middenpier wordt aangepast om de ro-ro schepen die de containers aanvoeren te kunnen ontvangen. De ro-ro schepen worden momenteel behandeld aan de Zuidpier maar door de aanpassing van de Middenpier kunnen deze schepen worden gelost en geladen op de Middenpier. De Zuidpier zal daarna worden aangepakt zodat er tijdens de uitvoering van de werken geen containers worden gelost of geladen.

4.3 Brandveiligheid

Per maand worden er via de haven in Kralendijk ongeveer 360 containers aangevoerd. Tevens ontvangt Bonaire per maand ongeveer 10 containers met gevaarlijke lading. Deze containers worden nu gelost op de Zuidpier. Direct na het lossen worden deze op een opstelplaats opgeslagen, met als doel om deze zo snel mogelijk af te leveren bij de geadresseerde. Na het gereed komen van de Middenpier zullen de containers worden aan- en afgevoerd via de Middenpier. Dit zal na het gereed komen van de werken permanent het geval zijn.

De brandweer is op afroep beschikbaar vanaf het land. Sleepboten kunnen worden gebruikt om vanuit de zeezijde te blussen. Op de schepen zijn voldoende brandblusmiddelen aanwezig.

4.4 Archeologie

In juni 2017 heeft de Stichting Terramar Museum een archeologisch bureaustudie uitgevoerd ten behoeve van het noodherstel van de haven in Kralendijk, Bonaire. Daar er bij het noodherstel bodemversturende werkzaamheden plaats gaan vinden, is het volgens de Wet Maritiem Beheer BES vereist rekening te houden met mogelijke archeologische waarden. Onder maritiem archeologisch erfgoed wordt onder deze wet verstaan: alle onder water gelegen, vóór tenminste vijftig jaar vervaardigde zaken welke van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun betekenis voor de wetenschap of hun cultuurhistorische waarde alsmede terreinen welke van algemeen belang zijn vanwege de daar aanwezige voornoemde zaken.

In de bureaustudie is geadviseerd om inventariserend duikonderzoek uit te voeren op en rondom de plekken waar bodem versturende werkzaamheden plaats gaan vinden. Dit onderzoek heeft plaatsgevonden in oktober 2017. Uit het duikonderzoek is gebleken dat er zowel bij de midden- als de zuidpier zich archeologische resten bevinden. Aan de zuidpier betreft dit een historisch bouwwerk. De historische bouwmaterialen bij de zuidpier zijn allen uit context aangetroffen. De informatiewaarde van deze vondsten is bovendien laag. Nu deze gedocumenteerd zijn, vormen ze geen belemmering voor de geplande werkzaamheden. Archeologisch vervolgonderzoek op deze locatie wordt niet aanbevolen.

Zie bijlage 7 voor het volledige inventariseerde duikonderzoek.

4.5 MER

In artikel 21.1, lid c en d, van het Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire is het volgende opgenomen betreffende projecten waarvoor een Milieu-effectrapport moet worden overgelegd:

- c. De aanleg, wijziging of uitbreiding van een zeehaven
- d. De aanleg, wijziging of uitbreiding van met land verbonden en buiten een haven gelegen pier voor het lossen en laden van schepen groter dan 500 gross tons (GT);

In artikel 21.3, lid a t/m c, van het Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire is het volgende opgenomen:

Geen milieu-effectrapport hoeft te worden overgelegd indien:

- a. Voor de voorgenomen activiteit of een activiteit waarvan de voorgenomen activiteit een herhaling of voortzetting is reeds eerder een milieu-effectrapport is opgesteld en een nieuw milieueffectrapport redelijkerwijs geen nieuwe gegevens kan bevatten over de mogelijke nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu;

- b. Als gevolg van een gebeurtenis waarbij ernstige verstoring van de openbare orde is of dreigt te ontstaan, waarbij het leven, het welzijn van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of worden geschaad, de voorgenomen activiteit onverwijld moet worden uitgevoerd;
- c. De voorbereiding van de voorgenomen activiteit op het tijdstip waarop deze bepaling van kracht wordt reeds zover is gevorderd dat het opstellen van een zodanig rapport naar het oordeel van het bestuurscollege redelijkerwijs niet meer kan worden verlangd.

De haven van Kralendijk behelst het gehele gebied van de zee van de drie pieren en de daarbij behorende nautische ruimte waarin de schepen manoeuvreren om de pieren te bereiken. De facto houdt dit in een kuststrook ter lengte van het gebied tussen een punt ca. 200m (de halve scheepslengte van de grootste schepen) ten zuiden van het zuidelijke einde van de Zuidpier en een punt ca. 200m ten noorden van de Noordpier. De verlenging van de Zuidpier met 40m is gelegen in het genoemde havengebied en dus **in** de zeehaven waardoor er op grond van artikel 21.1.c geen noodzaak tot het overleggen van een Milieu-effectrapport. Daar de verlenging van de steiger niet is gelegen buiten een haven is artikel 21.1.d niet van toepassing.

Daarnaast is uit diverse onderzoeken is gebleken dat de noodzakelijke haveninfrastructuur van zodanige kwaliteit is, dat er serieuze risico's zijn met de passagiers- en vrachtafhandeling. Daarom is door het Ministerie van I&W en het Openbaar Lichaam Bonaire besloten om noodherstelwerkzaamheden uit te voeren aan de Midden- en Zuidpier van de haven in Bonaire. Deze maatregelen voorkomen dat er een ernstige verstoring van de openbare orde dreigt te ontstaan. Tevens is de haven van groot economisch belang voor Bonaire. Daarnaast zou het instorten van de pieren, wat een risico is indien er geen noodherstelmaatregelen worden uitgevoerd, een enorme bedreiging zijn voor zowel het welzijn van personen als het welzijn van het milieu (de koraalriffen die zich onder de pier bevinden). Hieruit wordt geconcludeerd dat er ook op basis van artikel 21 lid 3 van het Eilandsbesluit natuurbeheer Bonaire geen milieueffectrapport hoeft worden opgesteld.

Door het Openbaar Lichaam Bonaire is tevens bevestigd dat er geen MER nodig is voor het aanleggen en het onderhouden van de meerpalen. Voor de meerpalen zijn dan ook vergunningen verleend door het bevoegd gezag, waaruit wordt geconcludeerd dat ook voor de uitbreiding van de steiger geen MER nodig is.

4.6 Stakeholders - communicatie

Er zijn en worden gesprekken gevoerd met natuur- en milieuorganisaties, havengebruikers, overheid, agentschappen en omwonenden. Ook worden de media actief geïnformeerd over deze werkzaamheden, bijv. middels persconferenties en persberichten. Een open informatieavond zal worden georganiseerd. Op deze manier kan de algemene communicatiedoelstelling van informeren en participeren worden behaald. De afdeling Communicatie van OLB is betrokken bij het project.

4.7 Overig

Overige omgevingsaspecten zoals geluid, lucht en bodemkwaliteit worden niet aangetast door het uitvoeren van de werkzaamheden. De werkzaamheden zijn tijdelijk van aard en hebben daarom geen significant negatief effect op luchtkwaliteit of geluid.

Met betrekking tot bodemkwaliteit worden er een aantal mitigerende maatregelen uitgevoerd om te voorkomen dat de werkzaamheden een significant negatief effect hebben op de bodemkwaliteit (zowel de herstel- als de onderhoudswerkzaamheden). Hiervoor worden de volgende maatregelen genomen:

- Het voorkomen van het vallen van afval in het water door er een drijvend ponton onder of voor te leggen
- In het geval van inzagen met koelwater wordt dit opgevangen.

5 BIJLAGEN

Bijlage 1 Toelichting aanvraag uitbreiding zuidpier (onderhavig document)

Bijlage 2 Bouwtekening uitbreiding zuidpier

Bijlage 3 Foto's huidige situatie

Bijlage 4 Aanvraagformulier (Wmb BES)

Bijlage 5 Aanvraagformulier voor het bouwen van pieren en dergelijke (Eilandbesluit)

Bijlage 6 Aanvraagformulier bouwvergunning

Bijlage 7 Archeologisch inventariserend duikonderzoek

Bijlage 8 Natuurtoets

COLOFON

AANVRAAG UITBREIDING ZUIDPIER HAVEN BONAIRE
TOELICHTING GECOMBINEERDE AANVRAAG BOUW, WATER EN MILIEU

AUTEUR

Licia Jasperse

ONZE REFERENTIE

DATUM

22 januari 2018

Arcadis Nederland B.V.

Postbus 1018
5200 BA 's-Hertogenbosch
Nederland
+31 (0)88 4261 261

www.arcadis.com